

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет романо-германської філології
Кафедра романської філології та
порівняльно-типологічного мовознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

ОЛЕКСІЙ Жильцов
2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИЧНА ФОНЕТИКА (ФРАНЦУЗЬКА МОВА)»

1 КУРС

Спеціальність: 035 Філологія
Спеціалізація: 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно) –
перша французька
Освітня програма: 035.055.03 Мова і література (французька)
Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Київ – 2023

Розробник:

Білик К.М., доктор філософії з філології, старший викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

Викладач:

Білик К.М., доктор філософії з філології, старший викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

Протокол від “ 25” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри _____

— Юлія ПІДПРИГОРА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми Мова і література (французька) :

25.08.2023 р.

Гарант освітньої програми

Ігор ЛАСКА

Робочу програму перевірено:

25.08.2023 р.

Заступник декана

Факультету романо-германської філології

Марина ЗВЕРЕВА

Пролонговано:

на 2024/2025 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2024 р., протокол № _____

на 2025/2026 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2025 р., протокол № _____

на 2026/2027 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2026 р., протокол № _____

на 2027/2028 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2026 р., протокол № _____

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ.....	10
7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ	14
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.....	15

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Практична фонетика (французька мова)	
Вид дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська, французька
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120
Курс	1
Семестр	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	4
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні	72
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	30
Самостійна робота	10
Форма семестрового контролю	Екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – ознайомлення студентів з основними поняттями і категоріями сучасної фонетики французької мови, формування фонематичного слуху, артикуляційних навичок та навичок інтонування мовлення; розвиток фонетичної компетенції студентів, як складової мовної компетенції; окреслення шляхів практичного застосування отриманих знань, умінь і навичок з практичної фонетики.

Основними завданнями вивчення дисципліни є досягнення студентами таких *загальних компетентностей*:

ЗК 4 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

Також, таких *фахових компетентностей*:

ФК 4 Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди французької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати французьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту французькою мовою.

ФК 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК 10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 13 Лексико-граматична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції;

ФК 14 Мовленнєво-фонетична компетенція передбачає: знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (наголос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та сформованість фонематичних навичок мовлення (рецептивних і репродуктивних); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти.

ФК 15 Інтеракційна компетентність передбачає: уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності;

ФК 18 Перекладацька компетенція: знання специфічних перекладацьких трансформацій, уміння їх застосовувати у перекладі різножанрових текстів, здатність розпізнавати основні перекладознавчі поняття, щоб працювати з машинним перекладом, послідовним усним та художнім перекладацьким супроводом;

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

ПРН 1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та французькою мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію французької мови і літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 9 Характеризувати діалектні та соціальні різновиди французької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 10 Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14 Використовувати французьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 20 Володіти мовою фаху на рівні B2-C1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна			
		Семестровий контроль	Практичні	Підсумковий контроль	Самостійна робота
Змістовий модуль I. Фонетика і фонологія. Сучасні вимовні тенденції голосних і приголосних.					
Тема 1. Поняття про фонетику як лінгвістичну дисципліну. Предмет вивчення фонетики. Фонетичний апарат. Артикуляційна база французької мови.			4		
Тема 2. Фонематична система французької мови. Фізіологічний принцип класифікації звуків			4		
Тема 3. Класифікація голосних і приголосних французької мови.			4		
Тема 4. Основні тенденції у вимові голосних, приголосних			4		2
Тема 5. Артикуляційна база сучасної французької мови.			2		
Модульна контрольна робота № 1				2	
Усього за змістовий модуль I	22		18	2	2
Змістовий модуль II. Орфоепічна норма. Транскрипція. Система API					
Тема 1. Орфоепія і орфографія. Орфоепічна норма французької мови			4		
Тема 2. Транскрипція. Принципи транскрипції.			4		
Тема 3. Система API.			4		2
Тема 4. Фонетичний склад. Складоутворення та складоподіл.			4		
Тема 5. Правила складоподілу.			2		
Модульна контрольна робота № 2				2	
Усього за змістовий модуль 2	22		18	2	2

Змістовий модуль III. Фонетичні явища мовного потоку				
Тема 1. Основні фонетичні явища мовного потоку. Асиміляція. Аккомодация.			4	
Тема 2. Історична довгота голосних. Ритмічна довгота голосних.			4	
Тема 3. Довгота приголосних. Подвоєні приголосні.			4	
Тема 4. Основні фонетичні явища мовного потоку.			2	2
Тема 5. Зв'язування обов'язкове, заборонене, факультативне. Зчеплення і голосове зв'язування. [e] - випадне.			4	
Модульна контрольна робота № 2				2
Усього за змістовий модуль III	22		18	2
Змістовий модуль IV. Просодія				
Тема 1. Інтонація, її функції та складові. Інтонація простого та складного речення.			4	
Тема 2. Інтонації Делатра.			4	
Тема 3. Асертивна інтонація			4	2
Тема 4. Наказове речення та інші види речень				
Тема 5. Інтонація розповідного, питального та окличного речення.				
Модульна контрольна робота № 4				2
Усього за змістовий модуль IV	22		18	2
Семестровий контроль	30			
Усього за I семестр	120		72	10

5. Програма навчальної дисципліни 2 семестр

Змістовий модуль I. Фонетика і фонологія.

Заняття 1-2.

1. Характерні ознаки французької вимови.
2. Будова мовного апарату.
3. Фонетичні вправи.

Заняття 2 -3.

1. Артикуляційна база французької мови.
2. Фонетичні вправи.

3. Аналіз вимовних зразків представників різних регіонів Франції.
4. Зміщення вимови голосних наперед. Нейтралізація опозиції а- переднього ряду – а заднього ряду.
5. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 4-5.

1. Голосні заднього і переднього ряду.
2. Фонетичні вправи
3. Зрушення в реалізації опозицій у вимові голосних.
4. Фонетичні вправи. Транскрипція

Заняття 5-6.

1. Голосні переднього ряду.
2. Особливості вимови голосних у зіставленні з українськими голосними.
3. Фонетичні вправи
4. Особливості вимови носових звуків.
5. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 7-8.

1. Класифікація приголосних..
2. Фонетичні вправи
3. Особливості вимови шумних і сонантів.
4. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 9.

1. Фізіологічні характеристики приголосних.
2. Фонетичні вправи.
3. Поняття орфоепічної норми. Зразки.
4. Фонетичні вправи.

Змістовий модуль II. Орфоепічна норма. Транскрипція. Система API

Заняття 1-2.

1. Орфоепія, як розділ мовознавства.
2. Особливості французької літературної вимови. Артикуляційна база.
3. Транскрипція. Система API.

Заняття 3-4.

1. Особливості вимови звуків у словах іноземного походження.
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 5-6.

1. Орфоепічні норми та їхнє суспільне значення.
2. Орфоепічні помилки.
3. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 7-8.

1. Аналіз зразків нормативної літературної вимови
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 9.

1. Театральна вимова.
2. Декламація.
3. Майстерня.

Змістовий модуль III. Фонетичні явища мовного потоку

Заняття 1-2.

1. Liaison (бов'язкове зв'язування, факультативне, заборонене)
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 3-4.

1. Enchaînement. Типи зщеплення.
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 5-6.

1. Довгота голосних (історична, ритмічна).
2. Довгота приголосних. Подвоєні приголосні.
3. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 7-8

1. Фонетичний склад.
2. Правила складоподілу
3. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 9.

1. Е – випадне. Особливості вживання в різних вимовних стилях.
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Змістовий модуль IV. Просодія

Заняття 1.

1. Мелодика. Інтенація. Функції інтонації.
2. Фонетичні вправи.

Заняття 2-3

1. Наголос у французькій мові. Ритмічна група.
2. Ритмічний наголос.
3. Типи наголосу. Емфатичний та логічний наголос.
4. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 4-5

1. Інтонеми Делатра.
2. Фонетичні вправи. Транскрипція.

Заняття 7.

1. Інтенація розповідного речення.
2. Фонетичні вправи. Схеми мелодики.

Заняття 8.

1. Інтенація окличного та спонукального речення
2. Фонетичні вправи. Схеми мелодики.

Заняття 9.

1. Інтенація питального речення.
2. Фонетичні вправи. Схеми мелодики.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Вид діяльності студента	кількість одиниць	M1	M2	M3	M4
		9	9	9	9
Відвідування практичних занять	1	9	9	9	9
Робота на практичних заняттях	10	90	90	90	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	5	5	5
Модульний контроль	1	25	25	25	25
Разом		129	129	129	129
Усього балів за семестр		516			
Максимальна кількість балів: 516					
Розрахунок коефіцієнта: 8,6					
Екзамен: 40					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Для самостійної роботи студентам рекомендується виконання творчих завдань, а саме:

- читання періодичних видань іноземною мовою;
- прослуховування радіопередач іншомовних радіостанцій;
- перегляд телевізійних програм та фільмів іноземною мовою;
- вивчення напам'ять віршованих творів французьких класиків.

Самостійна робота передбачає виконання завдань з метою розвитку вмінь студентів аналізувати текст на сегментному (Модуль 1,2) і надсегментному (Модуль 3-5) рівнях.

Модуль 1, 2

Фонетичний аналіз тексту.

1. Транскрипція тексту в системі АРІ. Аналіз фонем.
2. Позначення наголосу. Розподіл на склади.
3. Розподіл на ритмічні групи.

Модуль 3-4 Інтонаційний аналіз тексту

1. Ідентифікація основних фонетичних явищ мовного потоку.
2. Зв'язування (обов'язкове, факультативне, заборонене)
3. Зщеплення, е-випадне
4. Визначення комунікативного типу речення.
5. Визначення особливостей граматичної структури речення.
6. Схематичне зображення мелодійного малюнку речення.

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1-2	Фонематичний аналіз тексту	2x5	1-8 тиждень
Змістовий модуль 3-4	Аналіз явищ мовного потоку	2x5	9-14

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі тестових завдань множинного чи перехресного вибору. За кожен правильну відповідь нараховується відповідна кількість балів, зазначена в інструкції. За неправильні відповіді бали не нараховуються. Максимально можлива кількість балів - 25;

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Критерії оцінювання:

Згідно з навчальною програмою семестровим контролем у 4 семестрі є іспит.

Форма проведення семестрового контролю – письмова. Тривалість проведення іспиту – 1 академічна година. Максимальна кількість балів – 40. Екзаменаційний білет складається з 3 блоків. Відповідно екзаменаційна оцінка складається з трьох складових: I блок -10; II блок-15; III блок -15 .

Критерії оцінювання: тестові питання I та II блоку оцінюються по 1 балу за кожен правильну відповідь, відкриті питання II блоку оцінюються по 2 бали за кожен правильну відповідь та у письмовому завданні III блоку -3.

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Практична фонетика» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, основою якої є звітність за кожен етап передбачений програмою. Грунтуючись на звітності оцінювання рівня знань відбувається накопичення підсумкових балів до 100.

- Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом на **1 семестр**: 120 годин, практичні заняття – 72 години, модульний контроль – 8 годин
самостійна робота – 10 годин, семестровий контроль – 30 годин.

Змістові модулі	M1	M2	M3	M4
Бали за присутність	1x9=9	1x9=9	1x9=9	1x9=9
Бали за роботу на практичних	10x9=90	10x9=90	10x9=90	10x9=90
Самостійна робота	5	5	5	5
Модульна контрольна робота	25	25	25	-
Кількість балів за модуль	129	129	129	129
Разом за семестр	516			
Коефіцієнт	8,6			
Підсумковий контроль	40			

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Рудковська А.Ю. Навчальні завдання з фонетики французької мови. – К.: Київ. ун-т ім. Т. Шевченка, 2008. – 40с.
2. Dominique Abry, Marie-laure Chalaron. Les 500 Exercices de phonétique A1/A2. Hachette Français Langue Etrangère. 2009. – 192 p.

Додаткова література:

1. Lucile Charliac. Annie-Claude Motron. Phonétique progressive du français. Clé Internationale. Martine Olivier, 1998. - 272p.

Інформаційні джерела

1. <http://www.lepointdufle.net/phonetique.htm>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=teniTqcbFck>
3. http://prononciation.tripod.com/premiers_pas.htm
4. <http://www.youtube.com/watch?v=nhH51nv8k1Y>
5. <http://www.youtube.com/watch?v=IOZfMJT0BvQ>
6. <http://www.youtube.com/watch?v=QV-auFSTrMY>
7. <http://flenet.unileon.es/phon/cahier/#sonY>
8. http://www.clipclass.net/pronunciation/phonetique_e_intro.htm
9. <http://www.french.hku.hk/starters/fonetik/fiche09web.htm>
10. http://fr.wikipedia.org/wiki/Quantit%C3%A9_syllabique
11. <http://www.salle34.net/la-phrase-exclamative-et-les-outils-exclamat>